

NOG STEEDS EEN BLOEMENZEE?

DOOR ANJA KRABBen

Drie begraafplaatsen in Nederland – in Oegstgeest, Wilnis en Prinsengebék – werden verleden jaar uitgekoken om mee te doen aan een pilot van Griffioen. Volgens het GreentoColour®-concept werd in voorjaar/zomer 2020 per locatie en aantal zorgvuldig geselecteerde vaste planten geplaatst. Hoe ziet het groen er deze (na)zomer uit?

Even terughalen in de herinnering: GreentoColour® is een duurzame toepassing van vaste planten, waarbij het beheer minimaal is. Het geeft kleur aan de begraafplaats en voeding aan bijen, vlinders en andere insecten. Griffioen is

de vasteplantenkwekerij die het concept bedacht en uitvoert. Zijn deze beloften van kleur en zoemende bijen uitgekomen?

In de nog geen anderhalf jaar tijd dat de nieuwe planten op de drie begraafplaatsen staan hebben ze al meerdere extreme weersomstandigheden mee-

gemaakt, waaronder een uitzonderlijk lange hittegolf in augustus 2020 en heftige regenval in 2020 en 2021. Dat lijkt weinig invloed te hebben gehad. Als we de drie begraafplaatsen afgelopen augustus (per mail) benaderen, horen we vooral positieve geluiden. 'De planten staan er op de begraafplaats in Wilnis prachtig bij,' schrijft Tamara Treur van Team Beheer Openbare Ruimte Gemeente De Ronde Venen. Kees Leijten uit Prinsengebék: 'Het ziet er geweldig uit, het groeit en bloeit, er zijn bijen en vogels en de bezoekers vinden het prachtig.' Rien van Elsacker, voor-

Zonnehoed
met bijen op
Begraafplaats
Groene Kerk

KLEURENPRACHT OP MARIA RUST

'Aan de kleurenpracht op een begraafplaats moesten we in het begin wennen (oranje daglelies, paarse lavendel, gele vrouwenmantel, en zo meer), maar iedereen vond het al snel en nog steeds prachtig en erg geslaagd.' Dit mailt Korrie Korevaart, lid van Werkgroep Maria Rust. De mensen van begraafplaats Maria Rust in Rockanje hebben sinds herfst 2012 ervaring met de vaste planten van Griffioen, Ada Wille heeft meegedacht over het beplantingsplan. De werkgroep, schrijft Korevaart is 'er ontzettend tevreden mee. Vooral ook omdat het om duurzame, meerjarige beplanting gaat. Het onkruid buiten de graven krijgt met dit type beplanting en onderhoud (jaarlijks maaien om het wortelgestel te versterken, zodat er een dichte begroeiing ontstaat) nagenoeg nergens een kans.'

In de loop der jaren is wel ontdekt dat sommige planten misschien beter vermeden hadden kunnen worden, bijvoorbeeld omdat ze erg woekeren. 'Op een paar plaatsen staat een soort Campanula die de pan uitrijst en de grafstenen bedekt voordat je er erg in hebt en je de grafteksten dus niet meer kunt lezen, en dat willen we niet. In de plantenselectie waren ook mooie witte hosta's opgenomen, maar die worden, als je niet aan slakkenbestrijding doet, erg aangevreten.' (Griffioen laat als reactie weten dat Campanula nu nauwelijks meer wordt gebruikt binnen het GreentoColour®-sortiment.)

Het onderhoud van de planten op en langs de graven wordt door de vrijwilligers van de werkgroep gedaan. De gemeente zorgt voor het onderhoud van de beplanting buiten de graven. (Foto: Nelly de Man-Schipper)

zitter van Stichting Begraafplaats Groene Kerk in Oegstgeest tenslotte: 'Wij zijn erg tevreden met de beplanting. Het ziet er ook dit jaar weer erg goed uit. Er zit nauwelijks onkruid in. En de reacties van onze bezoekers zijn zeer positief.'

Planten onder bomen

Uiteraard is niet alles even geweldig en prachtig gegaan. "Je hebt tenslotte

met een natuurproduct te maken," zegt Stefan Verbunt, algemeen directeur van Griffioen. In Wilnis zijn twee plantvakken aangelegd, de eerste planten zijn in juni 2020 geplant en enkele eerder niet leverbare soorten enkele maanden later, begin augustus. 'Bijna alles is goed aangeslagen,' aldus Tamara Treur. 'De bodem is op de meeste plaatsen al volledig bedekt. Er zijn twee plekken waar dat niet het geval is. Op de ene plek zijn

de planten niet aangeslagen en de andere plek heeft nog wat tijd nodig omdat die planten later zijn geplant. Hierover is onlangs contact geweest met Griffioen en zij hebben aangegeven deze plekken na de zomer te bekijken en indien nodig opnieuw of aanvullend te beplanten.' Op de R.K. Begraafplaats van Parochie O.L.V. ten Hemelopneming te Prinsenbeek, waar een aantal lange stroken langs paden van vaste planten zijn voorzien, is het op enkele plaatsen ook wat minder aangeslagen, aldus Kees Leijten. 'Dat komt door de droogte onder de bomen. En door het gehark van de bezoekers, niet iedereen had in de gaten dat het om nieuwe aanplant ging.' Verbunt betwijfelt of droogte de reden is. "Alleen als het echt heel heet is, moet je extra water geven, anders niet. Planten onder bomen hebben meestal meer tijd nodig om aan te slaan. Het is ook altijd wat spannender, vanwege de wortels van de bomen. Mocht het echter niet lukken, dan komen we met een andere variëteit."

Substraten

Verbunt: "Ons uitgangspunt bij dit concept was: de beheerskosten in de hand houden. Dat is gelukt, het onderhoud is minimaal, maar het is er wel, want alles heeft onderhoud nodig." Vooraf bewerkt Griffioen de grond door een substraat van de juiste meststoffen toe te dienen. De substraten voegen een flinke hoeveelheid langwerkende organische meststof toe aan de bodem die de groei van jonge beplanting stimuleert. Maar het zorgt ook voor een betere structuur van de bodem. Een natte periode wordt beter doorstaan en in droge periodes wordt het vocht in de bodem beter vastgehouden. Verbunt: "Het substraat werkt minstens tien jaar, maar ook dat hangt af van het onderhoud en of dat goed wordt toegepast. Bij dit concept betekent dat: in de derde week van maart rigoreus alles afmaaien tot een centimeter boven de grond. Vervolgens de plantenstengels hakselen tot fijn mulch en dat laten liggen. Dat heeft een tweeledig doel, het houdt opkomend

onkruid tegen en het bevat meststoffen. Wil je geen mulch omdat je dat er niet netjes uit vindt zien, dat kan, dan moet je in het najaar extra mest en biologische korrels toevoegen.”

Uitdagend

Begraafplaats Groene Kerk was voor Griffioen een ‘uitdagende locatie’, vertelt Verbunt. Twee hagen, die het slecht deden (onder andere door droogte, de bodem bestaat uit duinzand) werden vervangen door vaste planten. Verbunt: “Dit deel van de begraafplaats ligt op een verhoging en bestaat uit opgespoten zand, waar het water totaal niet wordt vastgehouden, het spoelt zo weg. Maar het substraat is behalve voedinggevend ook vochtvasthoudend.” Oegstgeest wilde een eenvoudig plan-

tenplan, met slechts enkele soorten, waaronder Nepeta (kattenkruid) en Echinacae (zonnehoed). Vooral het kattenkruid, een enorme trekker voor bijen, hommels en vlinders, deed het in beide jaren bijzonder goed. Een bloei die je kunt verlengen, adviseert Verbunt, door de planten na de eerste bloei terug te knippen.

Saai en eentonig?

Het GreentoColour®-sortiment telt 130 planten. Nederland kent ruim 1.400 soorten oorspronkelijk inheemse planten. Wordt dat niet erg eentonig en een verarming van de plantenrijkdom als we alleen die 130 planten overal in Nederland toepassen? Verbunt: “Dat zou het inderdaad zijn als dat zou gebeuren, maar dat is geheel niet aan de orde. Een

Wilnis

grote soortenrijkdom is erg belangrijk, sommige insectensoorten leven van één plantje. Maar dit concept passen we hoofdzakelijk binnenstedelijk toe en dat is een hele verbetering met hoe het daarvoor was. Twintig jaar geleden zag je helemaal geen vaste planten meer in de openbare ruimte. Alleen maar heestervakken. Nu staan er op steeds meer plekken bloeiende planten van het vroege voorjaar tot het late najaar.” ■

Eerdere artikelen over GreentoColour® en de pilot stonden in februari 2020 en oktober 2020.